

Μακαριστός Γέρων Συμεών του Έσσεξ: ιερωσύνη, πνευματική διακονία και οσιακή κοίμηση

/ [Πεμπτούσία](#)

Συγγραφικό έργο

Ο πατήρ Συμεών έγραψε πολλά άρθρα και προετοίμαζε πάντα τις διαλέξεις του γραπτώς, αλλά δυστυχώς δεν του έφτασε ο χρόνος να συμπληρώσει το βιβλίο (για να μη πούμε τα βιβλία), του οποίου το περιεχόμενο ήταν ήδη έτοιμο στις σκέψεις του. Αυτό μπορούν να το μαρτυρήσουν πολλοί που θυμούνται καλά τις πλούσιες συζητήσεις που είχαν μαζί του.

Να τι αναφέρει ο πατήρ Σωφρόνιος το Δεκέμβριο του 1990:

«Εν πάση περιπτώσει, ο Χ έλεγε, οι λόγοι ούτοι, οι δοθέντες εις τον Άγιον Σιλουανόν υπό του ιδίου του Χριστού, εβοήθησαν πλείστους ανθρώπους. Πιστεύω ότι και ημείς όλοι, αντελήφθημεν έστω και μερικώς τους λόγους τούτους. Αναμφιβόλως, ο πατήρ Συμεών θα ημπορούσε να εκφράση πολύ καλώς τους λόγους αυτούς γραπτώς εις την μητρικήν του γλώσσαν. Λοιπόν, πάτερ Συμεών, ακόμη και

ο τίτλος του βιβλίου σας, έρχεται συνεχώς εις την σκέψιν μου. Σας υπήκουσα και έδωκα εις το ιδικόν μου βιβλίον τον τίτλον 'Οψόμεθα τον Θεόν Καθώς Εστι''. Τώρα δεχθήτε τον λόγον μου, ότι μπορείτε να γράψητε εν βιβλίον υπό τον τίτλον "Το Φαινόμενον Σιλουανός", ως πνευματικόν φαινόμενον ασφαλώς».

Fenouillet (Φενουϊγέ)

Στις 15 Φεβρουαρίου 1973, ο πατήρ Συμεών φτάνει στο Φενουϊγέ, ένα χωριουδάκι στην νότιο Γαλλία, το οποίο υπήρξε κέντρο ορθόδοξων συναντήσεων, κυρίως για νέους. Το αρχικό σχέδιο ήταν η απόκτηση ενός σπιτιού που θα χρησιμοποιείτο από εν δυνάμει μέλη της κοινότητας στην Αγγλία, μέχρις ότου εξασφαλιστεί η άδεια παραμονής τους στην Αγγλία. Η ιδιοκτήτρια ενός μικρού σπιτιού που χρειαζόταν μεγάλες επιδιορθώσεις δέχθηκε να το πωλήσει. Ο πατήρ Συμεών πέρασε το καλοκαίρι του 1973 στο χωριό μαζί με έναν άλλο μοναχό, με σκοπό την επιδιόρθωση της οροφής και παράλληλα, να κάνει ένα δεύτερο διάβασμα του χειρόγραφου της μετάφρασης του βιβλίου για τον Γέροντα Σιλουανό.

Στη συνέχεια, αρκετά μέλη της κοινότητας διέμειναν στο χωριό αυτό κυρίως για να εργαστούν με τις επιδιορθώσεις του σπιτιού, του οποίου η στέγη κατέρρευσε δύο φορές μετά από καταιγίδα. Μία φορά το 1974 και μία δεύτερή το 1976. Ο ίδιος ο πατήρ Συμεών ξαναπήγε εκεί μερικές φορές. Η διαβίωσή του ήταν απλή και αγροτική. Του άρεσε η γύρω περιοχή, η μοναχικότητα και η απλότητα της ζωής εκεί. Συνήθως έμενε μέχρι το τέλος του φθινοπώρου και κάποτε μέχρι και τον χειμώνα, μέχρις ότου πωλήθηκε το σπίτι, το 1980. Σε ένα γράμμα του τον Δεκέμβριο του 1975 γράφει:

«Εδώ, όλα καλά, παρά τις πραγματικά άσχημες καιρικές συνθήκες. Έχει τώρα πέντε μέρες που βρέχει όχι πολύ δυνατά, αλλά χωρίς διακοπή. Πολεμώ εναντίον του κρύου. Η μεταφραστική εργασία προχωρεί αργά, αλλά προχωρεί. Παρατηρώ

κάθε λέξη, κάθε γραμμή της μετάφρασης με κριτικό μάτι, από λογοτεχνική άποψη, αλλά αυτό δεν παύει να με συναρπάζει από την ατμόσφαιρα του κειμένου και του πνεύματος/Πνεύματος που εμπνέει. Αυτό με χαροποιεί, με ζεσταίνει, μου διατηρεί το ενδιαφέρον κατά την διάρκεια των ημερών που βρίσκομαι εδώ στο Φενουϊγέ. Όλα αυτά και επίσης τα συγυρίσματα του σπιτιού και λίγα μαστορέματα εδώ και εκεί, με κρατούν τόσο απασχολημένο, που δεν έχω χρόνο ελεύθερο για οτιδήποτε άλλο. Όμως αυτό είναι καλό».

Την νύκτα μεταξύ 1ης και 2ας Δεκεμβρίου 1976 όταν οι αέρηδες παρέσυραν τη στέγη, έγραψε αυτή τη μικρή σημείωση:

«Σήμερα είναι η τέταρτη μέρα που βρέχει χωρίς διακοπή! Αυτή τη νύκτα ξέσπασε μία καταιγίδα από νότο μεριά μαζί με αστραπές, βροντές και νεροποντή με το τουλούμι... Νόμιζα πως έπεφτε το μέρος εκείνο της οροφής που ανακατασκευάσαμε (περίπου το ήμισυ της στέγης) και που θα έλεγα ήταν έτοιμο για να το αρπάξει ο αέρας. Δεν τολμούσα καν να αναπνεύσω, για να μπορώ να ακούω καλύτερα όλο εκείνο το τρομακτικό βουητό. Μερικές στιγμές δεν μπορούσες να ξεχωρίσεις τον θόρυβο του θυελλώδους ανέμου από τους κεραυνούς! Μετά από μία μαύρη νύκτα (δηλαδή χωρίς ηλεκτρισμό, αφού είχε διακοπεί), πήγα να δω την κατάσταση. Ευτυχώς όλα εκεί! Δόξα τω Θεώ! Αυτό το απόγευμα η βροχή κόπασε και ένας χλωμός ήλιος άρχισε να ξεπροβάλλει μέσα από τα σύννεφα. Μήπως είναι μία υπόσχεση για έναν καλύτερο καιρό;»

Χειροτονία - πνευματική πατρότητα

Πάνω στο πλοίο πηγαίνοντας προς τη Γαλλία τον Αύγουστο του 1961, λέγει ο πατήρ Σωφρόνιος στον ιεροδιάκονο Συμεών: «Εάν ο Επίσκοπος αποφασίσει να σας χειροτονήσει ιερέα, αποδεχθείτε το». Έτσι, στις 28 Αυγούστου, σύμφωνα με το παλαιό ημερολόγιο (10 Σεπτεμβρίου με το νέο ημερολόγιο), την παραμονή της Αποτομής της Αγίας Κεφαλής του Ιωάννου του Βαπτιστού, έλαβε χώρα η ιερατική χειροτονία του πατρός Συμεών από τον Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Βασίλειο Κριβοσέιν στην εκκλησία των Τριών Ιεραρχών στην οδό Πετέλ, στην 15η Περιφέρεια του Παρισιού, όπου την επομένη λειτούργησε ως ιερέας για πρώτη φορά. Μπορούσε πλέον να λειτουργεί με τη σειρά του στο Μοναστήρι. Άρχισε επίσης να εξομολογεί και να προσφέρει πνευματική καθοδήγηση. Ο πατήρ Σωφρόνιος θα πει λίγο αργότερα:

«Η προσευχή μου με καθοδήγησε εις την ακόλουθον απόφασιν: Ο πατήρ Συμεών θα αναλάβει επί των ώμων του πνευματικά καθήκοντα».

Θα ήταν αδιάκριτο να προσπαθήσουμε να περιγράψουμε την επίδρασή του πάνω

στα πνευματικά του παιδιά. Ήταν ευθύς, ειλικρινής, ήρεμος και φυσικός. Είχε εκ φύσεως το χάρισμα να διορθώνει με ένα τρόπο αυστηρό μεν, αλλά χωρίς να πληγώνει τον άλλο. Παράλληλα διέθετε διάκριση και τρυφερότητα όταν χρειαζόταν. Ενώ ήταν πνευματικός πατέρας, δεν άφηνε ποτέ να δημιουργηθούν σχέσεις συναισθηματικών εξαρτήσεων με τα πνευματικά του παιδιά. Βοηθούσε πολύ τον πατέρα Σωφρόνιο με την ικανότητά του να παραμένει ατάραχος μπροστά σε συγκινησιακά ξεσπάσματα. Παίρνοντας τον λόγο τον Ιούλιο του 1991, ο Πατήρ Σωφρόνιος δήλωσε:

«Ευχαριστώ δια την υπομονήν σας. Ίδετε, δια μίαν περίοδον πέραν των τριάκοντα ετών, ο πατήρ Συμεών εκράτει το βάρος αυτό, επί του οποίου συνδέονται πολλά ευθύνα».

Και το 1988:

«Ο πατήρ Συμεών ηργάσθη εντατικώς πέραν των τριάκοντα ετών και τώρα με έχει προλάβει. Ευρισκόμεθα ο εις πλησίον του ετέρου: έχει γίνει Γέροντας (Στάρετς)».

Και επίσης το 1990:

«Δια μερικούς, δια τους ιερείς, το έργον αυτών είναι να λειτουργούν και να προσφέρουν εις τους πιστούς ως εξομολόγοι. Μέχρι σήμερον, το μέγιστον μέρος αυτού του έργου, είχε γίνει από τον πατέρα Συμεών και εν συνεχεία και από άλλους. Διακονούν όλους όσους έρχονται εδώ. Δύναται τις να προσφέρει ως πνευματικός πατήρ, εάν έχει τας ικανότητας να λέγει ο,τι είναι ωφέλιμον εις ένα έκαστον.»

Πολλά είναι τα πνευματικά παιδιά του πατρός Συμεών που θυμούνται με αγαλλίαση την ανακούφιση που ένιωσαν, όταν ο πατήρ Συμεών τους βοηθούσε κατά τη διάρκεια δύσκολων και επώδυνων εξομολογήσεων. Και πόσο μπορούσε να τους αποκαταστήσει την αισιοδοξία τους, ακόμα και όταν τους μάλωνε! Τα λόγια που τους απηύθυνε ηχούσαν για πολύ καιρό στη μνήμη τους και τους παρηγορούσαν ακόμα και από μακρινή απόσταση: «Κουράγιο, παιδί μου!» ...«Σιγά-σιγά το πουλί φτιάχνει τη φωλιά του.» ... «Όλα βαίνουν καλώς, κυρία μου.» ... «Πάμε παιδιά.»

Κατά τη διάρκεια της κηδείας του, μία κυρία που είχε παλαιότερα συνοδεύσει μία φίλη της που έπασχε από ανίατο καρκίνο, ανέφερε ότι μετά που η φίλη της συνάντησε τον πατέρα Συμεών, της εκμυστηρεύτηκε: «Τώρα πλέον δεν φοβάμαι τον θάνατο».

Του άρεσε πολύ να συζητεί με καλλιεργημένους ανθρώπους και τους αφιέρωνε πολύ χρόνο, εάν διέβλεπε την πιθανότητα να εμψύσει σε αυτούς θετικές

πνευματικές αλλαγές. Όμως ποτέ δεν έδειχνε ενοχλημένος αν κάποιος του υπέβαλλε πολύ απλοϊκές ερωτήσεις για θέματα που αφορούσαν τη ζωή του και είχε πνευματικά παιδιά από όλα τα κοινωνικά στρώματα και διαφόρων εθνικοτήτων. Επίσης έδινε και συμβουλές με αλληλογραφία, απαντώντας σε επιστολές με το χέρι του, απαντήσεις για τις οποίες φύλαγε αντίγραφα η σημειώσεις.

Ως αναγνώριση της ποιμαντικής του δράσης, ο πατήρ Συμεών προχειρίσθηκε αρχιμανδρίτης στις 30 Μαρτίου 1990 από τον Αρχιεπίσκοπο Θυατείρων κ. Γρηγόριο στο παρεκκλήσιο του Ευαγγελισμού, στο Αρχιεπισκοπικό Μέγαρο του Λονδίνου. Ο πατήρ Σωφρόνιος είπε αυτά τα λόγια με την ευκαιρία αυτή:

«Ευχή μου είναι όπως ο Θεός θεραπεύση, ακόμη περισσότερο, ορισμένας αδυναμίας της υγείας του πατρός Συμεών δια να δύναται ούτω να υπηρετή τον κόσμο ως Στάρετς δια πολλά εισέτι έτη. Και τώρα που έδωκε όλας του τας δυνάμεις δια το μοναστήριον, έχομεν μεθ' ημών επισήμως ένα Στάρετς. Όπως σας λέγω πάντοτε, εδώ δεν υπάρχουν “μεγάλοι”, δεν υπάρχουν καριέρες, μόνον μικρά πράγματα».

Τον Δεκέμβριο του ίδιου χρόνου, ενώ ο πατήρ Συμεών βρισκόταν στο εξωτερικό, ο πατήρ Σωφρόνιος προσθέτει:

«Αναμένομεν τώρα την επιστροφήν του Αρχιμανδρίτου ημών Συμεών. Εισηγούμαι όπως αποκαλούμεν τον πατέρα Συμεών “Στάρετς”. Κατά την εορτή της Κοιμήσεως της Θεοτόκου του ίδιου χρόνου, ο πατήρ Συμεών εκάρη μεγαλόσχημος

μοναχός.

Ταξίδια, Συνέδρια

Όλα αυτά τα χρόνια, ο πατήρ Συμεών ταξίδευε αρκετές φορές στην Ευρώπη. Όχι μόνο, όπως είχαμε ήδη αναφέρει, τις περιόδους που απεσύρετο, αλλά και παράλληλα για συναντήσεις με τα κατά τόπους πνευματικά του παιδιά, τη συμμετοχή του σε ομάδες προσευχής, σε ποιμαντικές επισκέψεις σε διάφορα σπίτια, ενορίες και μοναστήρια, των οποίων ήταν εξομολόγος, αλλά επίσης για να συμμετέχει σε προσκυνηματικές εκδρομές, σε συνέδρια, σε οικουμενικές συναντήσεις, όπου συχνά εκαλείτο να απευθύνει τον λόγο. Επισκέφθηκε τη Ρουμανία περισσότερες από μία φορές, τη Ρωσία (το 1991 και το 2003), την Τσεχία (το 2004), τη Γερμανία, τη Σουηδία, τους Αγίους Τόπους, το Σινά, την Κύπρο, τον Λίβανο, τη Συρία, τη Ελλάδα, αλλά φυσικά περισσότερες επισκέψεις πραγματοποίησε στη Γαλλία και στην Ελβετία.

Στην Αγγλία επίσης έδινε διαλέξεις σε συνέδρια, Ορθόδοξα και μη, ενώ πολλές φορές αντιπροσώπευε την Ορθόδοξη Εκκλησία σε οικουμενικά και πολυδογματικά συνέδρια. Ποτέ δεν δίστασε να δηλώσει ευθέως και ευθαρσώς ότι η Ορθοδοξία δεν είναι μέλος της “σαλάτας” των θρησκειών, υπογραμμίζοντας χωρίς φόβο τη μοναδικότητά της, βασισμένη στην ιδιότητα του Χριστού ως Θεανθρώπου. Παρά τη θαρραλέα ειλικρίνειά του, το ακροατήριο τον θεωρούσε γλυκύ και ταπεινό και ουδέποτε τον κατέκρινε. Οι γνωριμίες και η εμπειρία του του επέτρεπαν να ομιλεί σε ποικίλα κοινά.

Κάποτε, όταν ο αρχηγός μιας ομάδας νεαρών ιεραποστόλων Μαρτύρων του Ιεχωβά που είχαν επισκεφθεί το Μοναστήρι, επέστρεψε τρεις ώρες μετά για να τους αναζητήσει, βρήκε την ομάδα του με τον πατέρα Συμεών στο Old Rectory, να δροσίζονται από τα λόγια του με καταφανή θαυμασμό!

Έδινε επίσης τακτικές διαλέξεις στην Εαρινή Σχολή του Ορθοδόξου Θεολογικού Ινστιτούτου του Cambridge, με κύρια θέματα “Θείες Εντολές και Ανθρώπινη Ελευθερία”, “Το Μυστήριο του Προσώπου”, “Πνευματικότητα και Ωραιότητα” κ.λπ.

Η ικανότητά του να επεξηγεί με σαφήνεια είχε αναγνωρισθεί από τον πατέρα Σωφρόνιο, που είπε σχετικά το 1992:

«Παρακαλώ τον πατέρα Συμεών όπως μας παρουσιάση τινες εκ των λόγων του. Εξέφρασε ωραίους λόγους, ικανούς να εμπνεύσουν τον κόσμο, αλλά έχουν δοθεί μακράν ημών (εις διαλέξεις εις το εξωτερικόν). Ας ομιλήσει. Προσεύχεσθε όπως ο Θεός του δώση δύναμιν». «Αυτή η εργασία (να πηγαίνει εκτός μοναστηρίου εις

συνέδρια), ότε είμεθα ολιγάριθμοι, ήτο ευθύνη του πατρός Συμεών και ήτο αυτός που υπέφερεν. Ελάμβανε μέρος εις όλα τα συνέδρια, καθ' ότι είχε και την διάθεσιν και την έμπνευσιν. Τώρα βεβαίως είναι και άλλοι οι οποίοι εκτελούν το έργον τούτο, ίσως με ολιγώτερον έντονον τρόπον, έργον το οποίον είναι ιδιαιτέρως σημαντικόν και σοβαρόν δι' ημάς, τόσον δια το Μοναστήριον όσον και δια την Εκκλησίαν».

Οφείλουμε να μη λησμονούμε, επί παραδείγματι, τον θεμελιώδη ρόλο που ο πατήρ Συμεών διαδραμάτισε κατά τα πρώτα συνέδρια των Ορθοδόξων Νεοτήτων στο Βέλγιο. Η ειλικρίνειά του, το χάρισμά του να μεταδίδει θεολογικές ιδέες με σαφήνεια, το χιούμορ του, όλα αυτά βοήθησαν στην απόκτηση της εμπιστοσύνης των νέων. Ένας νέος 19 χρονών, που ήθελε να γίνει Ορθόδοξος, συμβουλευτήκε κάποτε τον πατέρα Συμεών. Η μόνη συμβουλή που του έδωσε ήταν: «Να συναναστρέφesai με φίλους σου Ορθόδοξους». Το είπε αυτό, διότι γνώριζε καλά την επίδραση της κοινωνικής διάστασης στην ζωή των νέων.

Ο Σύνδεσμος Αγίου Σιλουανού του Αθωνίτου[8] ιδρύθηκε μετά από διαβουλεύσεις στο Μοναστήρι, στις 25 Μαρτίου 1993. Ο πατήρ Συμεών ήταν πάντοτε παρών στις δραστηριότητές του, στις συνεδρίες της διοικούσας επιτροπής, στις ετήσιες συναντήσεις του Συνδέσμου, στα προσκυνηματικά ταξίδια και ασχολείτο με πολύ ζήλο στο περιοδικό του Συνδέσμου που είχε το όνομα «Φλεγόμενη Βάτος».[9]

Ήταν πάντα στην καρδιά του η πραγματοποίηση του στόχου του Συνδέσμου, δηλαδή να προσφέρει στα μέλη του την εμπάθυνση της αντίληψης των διδαχών του Αγίου Σιλουανού και του Αρχιμανδρίτη Σωφρονίου, ως επίσης και άλλων Ορθοδόξων Γερόντων. Όντας Πρόεδρος του Συνδέσμου, ο πατήρ Συμεών ήταν αναμφίβολα και ο πνευματικός του ηγέτης. Κατά τα τελευταία χρόνια της ζωής του, αφιέρωνε περίπου το ήμισυ του χρόνου του στην προετοιμασία των Συνεδρίων που διοργάνωνε ο Σύνδεσμος και στην επιμέλεια των κειμένων που θα δημοσιεύονταν στην «Φλεγόμενη Βάτο», και αυτό πολύ τον ενέπνεε. Πολλές από τις συναντήσεις, επίσημες και ανεπίσημες, των μελών του Συνδέσμου, πραγματοποιούνταν έξω από το καλυβάκι του, την ίζμπούσκα του. Η τελευταία του δραστηριότητα, πριν την τελευταία του ασθένεια, ήταν το δεύτερο προσκυνηματικό ταξίδι με τα μέλη του Συνδέσμου στη Ρουμανία το έτος 2008.

Ο πατήρ Συμεών διατηρούσε πάντοτε ζωηρό το ενδιαφέρον του για τα τρέχοντα θέματα του κόσμου, κυρίως για τις νέες ιδέες, τόσο για πλανεμένες θέσεις όσο και τάσεις άξιες θαυμασμού. «Όλα είναι υπό διάλυση», έλεγε συχνά, όμως κάθε φορά που γυρνούσε από το Παρίσι, όπου έκανε “εφόδους” σε μεγάλα βιβλιοπωλεία, έφευγε με τσάντες γεμάτες από βιβλία συγχρόνων διανοούμενων και στοχαστών.

Του άρεσε να γράφει στο σημειωματάριό του διάφορα σημαντικά γεγονότα, όπως τις ημερομηνίες των βομβαρδισμών, των επιθέσεων από τρομοκράτες, την επέτειο της Χιροσίμα. Έβλεπε πάντα τη θετική πλευρά κάθε γεγονότος, μακριά από κάθε είδους συγκρητισμό, από κάθε “πνευματική παγκοσμιοποίηση”, ιδέες κυρίαρχες κατά την περίοδο της νεότητάς του, σύμφωνα με τις οποίες όλη η ιστορία της ανθρωπότητας έπρεπε να γίνει κατανοητή σε συνάρτηση με τις θρησκευτικές ιδέες κάθε εποχής. Ο πατήρ Σωφρόνιος μας πληροφορεί σχετικά:

«Νομίζω ότι ο πατήρ Συμεών, προτού καν φθάσει την ηλικία των δεκαέξι ετών, ήρχισε να έχει πνευματικές αναζητήσεις. Εις εκ των καθηγητών του ήτο άνθρωπος πολύ προικισμένος ... η επίδρασις που ήσκησε επί του πατρός Συμεών διήρκτησε σχεδόν επί ήμισυ αιώνα».

Ένας φιλοξενούμενος του μοναστηριού που είχε τακτικά συζητήσεις “επί παντός

επιστητού’’ με τον πατέρα Συμεών, έγραψε μετά τον θάνατο του Γέροντα: «Παρά την υψηλού επιπέδου διανοητική του ευφυΐα, εξέπεμπε μία πατρική ζεστασιά και στην παρουσία του ένιωθα πάντοτε άνετα».

Ένας άλλος έδωσε αυτή την μαρτυρία: «Πάντοτε έβρισκε χρόνο για να μιλά μαζί μου, παρά το ότι δεν ήμουν του Μοναστηριού, εμένα που δεν μπορούσα να ελπίζω παρά μόνο σε μία σπίθα της σοφίας του και της νηφαλιότητάς του».

Ασθένειες και ανάπαυση

Από το έτος 1982, προβλήματα υγείας άρχισαν να εμποδίζουν τις δραστηριότητες του πατρός Συμεών. Άρχισαν οι κρίσεις ιλίγγου, δερματικά προβλήματα, ανεξήγητες κοπώσεις. Εισήχθηκε στο νοσοκομείο για κάποιες εβδομάδες το 1996.

Μετά την προσκυνηματική εκδρομή στη Ρουμανία το 2008, ο πατήρ Συμεών επέστρεψε τόσο καταπονημένος που μετά δυσκολίας περπατούσε. Από τις ιατρικές εξετάσεις διαγνώσθηκε λέμφωμα. Ο πατήρ Συμεών άρχισε να προειδοποιεί τα πνευματικά του παιδιά για την αναχώρησή του. Ούτως η άλλως δεν είχε πλέον τις δυνάμεις να ακούει εξομολογήσεις, ούτε καν να μπορεί να δέχεται επισκέψεις. Μετά που εισήχθηκε για μερικές περιόδους στο νοσοκομείο, μπόρεσε να παραμείνει στο Μοναστήρι για κάποιους μήνες, βοηθούμενος από τους πατέρες. Η θεραπεία αναγκαστικά συνίστατο σε μεταγγίσεις αίματος, που ήταν και χρονοβόρες και τον εξαντλούσαν. Όταν αντιλήφθηκε ότι τα μειονεκτήματα έγιναν μεγαλύτερα από τα πλεονεκτήματα που του προσέφεραν οι μεταγγίσεις αποφάσισε, σε συνεργασία με τους γιατρούς του, να σταματήσει τη θεραπεία αυτή. Έτσι αδυνάτισε πλέον εμφανώς, διατηρώντας παρά ταύτα πλήρη διαύγεια πνεύματος και συμμετείχε σε συζητήσεις μέχρι τις τελευταίες του μέρες. Είχε ήδη συμβιβαστεί απόλυτα με την ιδέα του θανάτου και τακτοποίησε όλες τις εκκρεμότητες που είχε με μεθοδικότητα όπως πάντοτε και μέχρι τέλους.

Στις 19 Αυγούστου, οι αδελφοί του μοναχοί του διάβασαν την ευχή εις ψυχορραγούντα, όπως είχαν κάμει και τις προηγούμενες μέρες. Σύμφωνα πάντα με την παράδοση, θεωρείται ωφέλιμο να ακούει ο ψυχορραγών την ακολουθία αυτή και να συμμετέχει σε αυτή με τις αισθήσεις του, ακόμα και αρκετά πριν το τέλος. Μετά την ακολουθία, ευχαρίστησε τους πατέρες και τους είπε “Χριστός Ανέστη” στα Ρωσικά. Στις 20 Αυγούστου έλαβε για τελευταία φορά τη Θεία Ευχαριστία και το Άγιο Ευχέλαιο. Κοιμήθηκε ήσυχα την ίδια μέρα λίγο πριν τα μεσάνυκτα, στην παρουσία ενός εκ των πατέρων. Αμέσως άρχισε η ανάγνωση του Ευαγγελίου κοντά στο λείψανό του μέχρι και την εξόδιο ακολουθία. Λόγω του ιερατικού του σχήματος, ήταν ενδεδυμένος με λειτουργική ενδυμασία. Η κηδεία έγινε δύο μέρες αργότερα, στην παρουσία πέραν των 300 προσώμων, εκ των οποίων μερικοί ταξίδεψαν όλη τη νύκτα από το εξωτερικό για να μπορέσουν να προλάβουν την

ακολουθία. Έχει ταφεί στην κρύπτη του Μοναστηριού πλάι στον Αρχιμανδρίτη Σωφρόνιο.